

Załącznik do Uchwały Nr XLIX/416/20414
Rady Gminy Wągrowiec
z dnia 27 maja 2014r.

Plan odnowy miejscowości Werkowo Gmina Wągrowiec 2014 - 2021

Opracował:
Andrzej Maćkowski

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Charakterystyka miejscowości.....	4
Tabela 1: Diagnoza aktualnej sytuacji miejscowości Werkowo.....	13
III. Inwentaryzacja zasobów miejscowości Werkowo.....	15
IV. Ocena mocnych i słabych stron wsi Werkowo (Analiza SWOT)	19
V. Planowane kierunki rozwoju.....	21
Tabela 2: Wizja stanu docelowego miejscowości Werkowo	21
VI. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Werkowo	23
VII. Plan rzeczowo finansowy realizacji zadań na lata 2014 - 2021	27
VIII. Inne działania na rzecz poprawy wizerunku i estetyki wsi.....	30
IX. Dokumentacja fotograficzna obecnego stanu zasobów wsi.....	32

I. WSTĘP

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Werkowo jest odzwierciedleniem potrzeb jakie odczuwają jego mieszkańcy i został opracowany w celu stworzenia całościowej wizji rozwoju miejscowości, uwzględniającej czynniki zewnętrzne i wewnętrzne wpływające na możliwość realizacji planowanych działań oraz umożliwienia beneficjentom pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań.

W dniu 25 marca 2011 w miejscowości Werkowo odbyło się zebranie, na którym została przedstawiona idea podjęcia działań na rzecz rozkwitu wsi. Mieszkańcy przyjęli ten pomysł z dużym entuzjazmem, wybierając na lidera grupy inicjatywnej Sołtysa wsi Werkowo Pana Andrzeja Maćkowskiego. Wyrazili oni również chęć pomocy i współpracy dla osiągnięcia pożądanego celu.

Sołtys jako lider przeprowadził liczne rozmowy z mieszkańcami oraz rozdał ankiety, w których mieszkańcy zdiagnozowali aktualną sytuację miejscowości oraz przedstawili swoją wizję i oczekiwania dotyczące wyglądu wsi w przyszłości.

Pozyskane informacje stały się bazą do opracowania niniejszego dokumentu. Dzięki nim scharakteryzowano obecny stan miejscowości oraz wypracowano główne założenia i kierunki rozwoju. Mając na uwadze wspólnie określone priorytety Sołtys wsi przygotował niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Werkowo przy wsparciu wyznaczonego przez Wójta pracownika Urzędu tj. Panią Annę Palkę.

Dokument ten został przyjęty na zebraniu wiejskim w dniu 11 kwietnia 2014r.2014r., a następnie zatwierdzony przez Radę Gminy Wągrowiec uchwałą nr XLIX/416/20414 na sesji która odbyła się w dniu 27 maja 2014r.

II. CHAREKTARYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1. Rys historyczny¹

Pierwsze opisy miejscowości Werkowo pojawiły się już w XIII wieku przedstawiające ją jako starożytną osadę.

W 1252 r. Przemysław I bawiac w Niedźwiadach pod Rogowem, dał cystersom łekneńskim, w zamian za Kiedrowo, wieś Werkowo, które zwolnił ze wszystkich ciężarów państwowych, odłączył od dzielnicy zrazimskiej i wcielił do łekneńskiej. W 1360 r. właścicielem Werkowa był kasztelan Rogoziński Chwał Pałuka, a u schyłku XVIII w. wieś tę posiadał M. Moszczyński, dziedzic Stępuchowa.

Na przełomie wieków nazwa była wymieniana jako Virkow, Werkow, Wyrkowo, aż w końcu od 1577r. jako Werkowo.

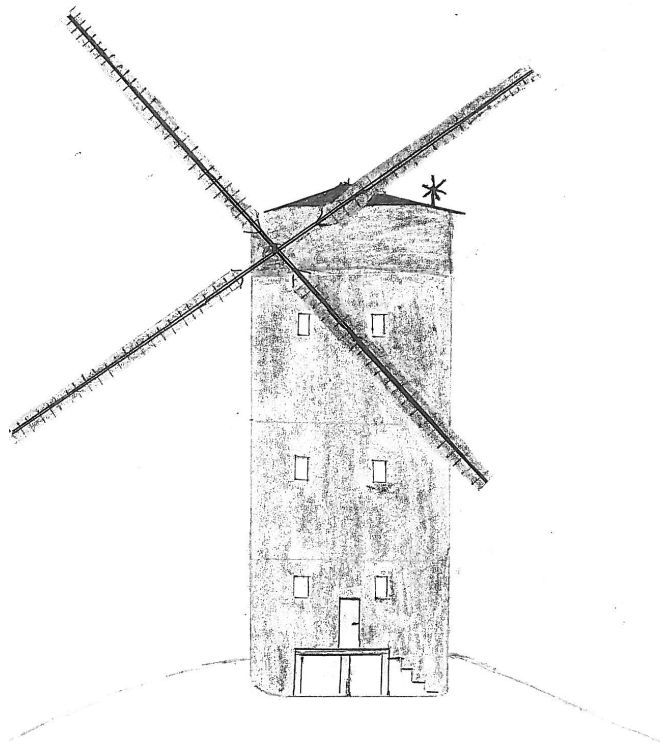
Uprzedni sołtys wsi Werkowo odnalazł w kronice kościelnej opis majątków ziemskich należących do dziedzica Wincentego Moszczeńskiego żyjącego w latach 1790 – 1849 w Stępuchowie, gdzie było napisane, że w dobrach ziemskich należących do jego córki Weroniki wybuduje dla niej pałac. Tak też się stało. Podobno, po wybudowaniu tegoż pałacu, dziedzic nadał miejscowości nazwę Werkowo od imienia swojej córki Weroniki.

Pałac Weroniki

Kolonizacja wsi nastąpiła w 1906r., a w 1921 r. Werkowo występuje jako wieś włościańska, w której zamieszkiwała ponad połowa ludności pochodzenia niemieckiego. Cechą charakterystyczną rolników dwóch narodowości było zgodne sąsiedztwo, współpraca i dążenie do przodowania w produkcji rolnej, zwierzęcej i utrzymaniu porządku.

¹ Rys historyczny przygotowano na podstawie książki Gustawy Patro pt. „Gmina Wągrowiec” oraz opracowania Eligiusza Kucharskiego pt. „Historia Werkowa”.

Nieistniejący już drewniany wiatrak z XVIIIw.

Tak też Werkowo przywitało II wojnę światową, która podzieliła niekonfliktowe społeczeństwo. Już w październiku 1939 rozpoczęły się pierwsze wywłaszczenia polskich rodzin. Polscy rolnicy byli eksmitowani z własnych gospodarstw i deportowani transportem kolejowym na tereny wschodnie do Generalnej Gubernatorni w okolice Lubelszczyzny, Zamojszczyzny i w region krakowski. Ci którzy pozostali musieli niewolniczo pracować w gospodarstwach niemieckich. Ten stan rzeczy trwał do 17 stycznia 1945r., kiedy to niemieccy gospodarze, w obawie przed zemstą za napaść wojsk hitlerowskich na Związek Radziecki, opuścili Werkowo, ruszając w kierunku Reichu. Wkrótce, na swoje gospodarstwa, powrócili wypędzeni Polacy. Natomiast opuszczone poniemieckie gospodarstwa zajmowały rodziny bezrolne z tutejszych terenów oraz repatrianci polscy z terenów wschodnich. Od tego momentu Werkowo stało się miejscowością w pełni polską.

Rozwój cywilizacyjny wsi rozpoczął się w 1963r. od jej elektryfikacji. Miejscowość ta weszła w nową erę z około 50-cioma gospodarstwami rolnymi, szkołą, domem kolejarza, domem gminnym, remizą, sklepem oraz linia kolejową. Pomimo, dobrych perspektyw

rozwojowych, wolny rynek oraz ekonomia lat 90 – tych spowodowały, że wieś zamiast rozkwitać stanęła w miejscu. W lutym 1994 zostało zlikwidowane połączenie kolejowe z Wągrowca do Damasławka, przez co tory w Werkowie stały się zbędne i zarośnięte. Natomiast w 1997r. zlikwidowano szkołę podstawową, która mieściła się w zabytkowym pałacu. Część pomieszczeń adoptowano na mieszkania, a część przeznaczono na potrzeby wsi.

2. Werkowo dziś

Gdy latem w Werkowie patrzy się na dookoła falujące łąny, na myśl cisną się słowa Adama Mickiewicza : „wplynąłem na suchego przestwór oceanu”. W tym właśnie sielskim otoczeniu pracujemy, wychowujemy dzieci i bawimy się.

Krajobraz wsi Werkowo

Nasza wieś położona jest na środkowo - wschodniej granicy Gminy Wągrowiec i sąsiaduje z Gminą Damasławek oraz z Gminą Mieścisko. Werkowo rozciąga się wzdłuż drogi powiatowej, na odcinku zajmującym ok. 5 km i zewsząd otoczona jest polami uprawnymi. Na ok. 700 ha, które zajmuje nasza miejscowość, ok. 630 ha to grunty orne. Wieś zachowała więc swój rolniczy charakter.

Obecnie w Werkowie istnieje 38 gospodarstw rolnych, w tym:

- 18 o powierzchni powyżej 15 ha,
- 6 o powierzchni od 10 do 15 ha,
- 5 o powierzchni od 7 do 10 ha,
- 1 o powierzchni od 5 do 7 ha,
- 1 o powierzchni od 2 do 5 ha
- 7 o powierzchni od 1 do 2 ha.

Ponadto zarejestrowanych jest 16 działek o powierzchni poniżej 1 ha, które ze względu na zbyt małą powierzchnię, nie mają statusu gospodarstwa rolnego.

Rzut satelitarny na lokalizację miejscowości Werkowo

Na terenie wsi zamieszkuje 268 mieszkańców, w tym aż 69 osoby to dzieci i młodzież stanowiące 26 % całej miejscowej społeczności. Pozostałe grupy to dorośli w wieku produkcyjnym, których liczba wynosi 170 osób (tj. 63%) i w wieku emerytalnym – 29 osób (tj. 11 %).

Jak już wspomniano, większość naszych mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Prywatna działalność gospodarcza stanowi źródło utrzymania tylko dla 5 rodzin, w tym dwa przedsiębiorstwa: Nelba specjalizująca się w produkcji części, urządzeń i maszyn papierniczych oraz Firma Usługowo- Handlowa Śmiech Ewa Marzena zajmująca się usługami tartarcznymi, cieślarnictwem i kryciem dachów, zapewniają zatrudnienie dla części miejscowych osób.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wągrowcu, na terenie wsi Werkowo, aktualnie jest rozpoznanych 8 środowisk objętych pomocą społeczną. Problemami dominującymi w tych środowiskach są bezrobocie, nieoprawność, długotrwała choroba i bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego

w rodzinie wielodzietnej. Rodziny te korzystają przede wszystkim z zasiłków celowych, pomocy rzeczowej oraz pomocy w formie dożywiania dla dzieci w szkole.

To co wyróżnia naszą wieś to estetyka i ład przestrzeni. Po pierwsze, występuje tu rozproszona zabudowa, zlokalizowana wzdłuż istniejących dróg, co daje nam poczucie wolności i swobody, którym ciszymy się co dnia.

Po drugie, znajdują się tu budynki, które stanowią pamiątkę mienionych czasów i nadają naszej miejscowości wyjątkowo sielski charakter. Są to:

- zabytkowy Pałac Weroniki z końca XIX w. założony na planie prostokąta z ryzalitami,
- spichlerz z elewacją w stylu muru pruskiego,
- dom kolejowy z czerwonej cegły,
- dwa budynki inwentarskie z elewacją w stylu muru pruskiego.

Budynek inwentarski

Dawny spichlerz

Jednak największym skarbem wsi Werkowo są jego mieszkańcy czyli ludzie świadomi swojego pochodzenia i swojej roli społecznej, którzy organizują sobie życie w swojej małej ojczyźnie na miarę swoich możliwości. Niejedna miejscowość może pozazdrościć dobrej organizacji oraz aktywności społecznej mieszkańców. Działalność Werkowczan przejawia się m. im. przez funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej, Koła Gospodyń Wiejskich oraz drużyn sportowych.

Ochotnicza Straż Pożarna w Werkowie

Straż w Werkowie powołano z inicjatywy kowala Haberstocka, a wśród pierwszych członków byli Niemcy i Polacy. W maju 1914 roku oddano do użytku remizę strażacką i tę datę przyjmuje się za początek zorganizowanej działalności Ochotniczej Straży Pożarnej w Werkowie. Sprzętem, którym dysponowali strażacy w owym czasie była sikawka konna, dwie beczki do wody, topory, bosaki i tłumice.

W ciągu wieku swojego istnienia OSP Werkowo niejednokrotnie brała udział w akcjach ratujących życie ludzi i zwierząt. Ponadto, ochotnicy angażują się w życie społeczne swojej małej ojczyzny, poprzez uczestnictwo w zawodach pożarniczych, organizację zabaw i majówek, jak również promują idee Międzynarodowego Czerwonego Krzyża.

Ochotnicza Straż Pożarna, niewątpliwie stanowi dumę naszej wsi, co staramy się okazać m.in. organizując huczne jubileusze jej powstania. W bieżącym roku czeka nas wielkie święto jakim będą obchody 100-lecia OSP Werkowo.

Remiza OSP Werkowo

Obchody 90-lecia OSP Werkowo

Koło Gospodyń Wiejskich

Kroniki Werkowa odnotowują działalność Koła Gospodyń Wiejskich już w latach sześćdziesiątych. Celem jego działalności nie była tylko wymiana doświadczeń wśród gospodyń, ale również przekazywanie tradycji i umiejętności młodemu pokoleniu.

Obecnie Koło Gospodyń Wiejskich w Werkowie wyróżnia się aktywnością, pomysłowością i perfekcyjnością wykonania. Cała Gmina może podziwiać na dorocznych dożynkach arcydzieła, które powstają w rękach członkiń Koła. Podczas dożynek w 2010 r., które odbyły się w Łęgowie, Werkowo zajęło pierwsze miejsce w konkursie na najładniejszą promocyjną zagrodę dożynekową i na najładniejszy wieniec, co niewątpliwie było zasługą naszych utalentowanych gospodyń. Oprócz tego, Panie z KGW wspierają różne uroczystości organizowane na terenie wsi, w tym organizację Dnia Dziecka w Werkowie, zbierając fundusze od sponsorów oraz przygotowując przepyszne wyroby cukiernicze.

Zagroda dożynkowa

Wieniec dożynkowy

Drużyna piłki nożnej i piłki siatkowej.

Dumą Werkowa jest przede wszystkim jej młodzież, która sama potrafi się zorganizować. Przykładem tego jest powstanie drużyny piłki nożnej oraz drużyny piłki siatkowej. Obie drużyny, na miarę swoich możliwości, stworzyły boiska, na których trenują. Pomimo, nienajlepszych warunków treningowych i braku sponsorów, każda z tych drużyn odnosi swoje małe sukcesy. Szczególne osiągnięcia w sporcie osiągnęła drużyna piłki siatkowej, której filarem są bracia Włodarczyk. Największym ich marzeniem jest profesjonalne zaplecze sportowe, dzięki któremu będą mogli rozwijać swoje talenty i zainteresowania.

Boisko do piłki nożnej

Boisko do piłki siatkowej

Mieszkańcy Werkowa integrują się pod wodzą sołtysa i rady sołeckiej podczas organizowania Dnia Dziecka, Dnia Kobiet i innych uroczystości. Niewątpliwie huczne obchodzenie tych świąt stało się już tradycją naszej wsi. Co roku w obchodach Dnia Dziecka bierze udział około sto dzieci. W przygotowywaniu włącza się wielu mieszkańców, których chętnie wspierają sponsorzy. Organizatorzy sami przygotowują posiłki i miejsce zabaw.

W organizację włącza się również Gminny Ośrodek Kultury. Daje to sposobność do świetnej zabawy i integracji zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych.

Dzień Dziecka – Werkowo 2011r.

Życie mieszkańców Werkowa związane jest z przyrodą, dlatego też naszym drogocennym zasobem jest środowisko naturalne. Naszym obowiązkiem jest więc podejmowanie działań na rzecz jego odnowy i ochrony przed dewastacją. Wyrazem dbałości o nasze środowisko jest powstanie „Śródpolnej remizy dla zwierząt w Werkowie” wraz z punktem edukacyjnym.

Na działce o numerze 278 położonej w Werkowie, stanowiącej własność Gminy Wągrowiec, na powierzchni 1,70 ha znajdowało się nielegalne wysypisko odpadów komunalnych. W 2008 roku wysypisko to zostało zlikwidowane przez Urząd Gminy Wągrowiec. Koszt tego przedsięwzięcia wyniósł 59 728,23 zł i w całości został sfinansowany ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach likwidacji tego wysypiska wyzbierano zalegające na działce odpady i zdeponowano je w miejscu do tego przeznaczonym czyli na Międzygminnym Składowisku Odpadów Komunalnych Nowe-Toniszewo-Kopaszyn, a teren został wyrównany. Stanęliśmy wówczas przed dylematem w jaki sposób zagospodarować ten przywrócony przyrodzie teren. Dotychczas w takich miejscach zakładaliśmy uprawy typowo leśne. Jednakże w dobie intensyfikacji rolnictwa, kiedy to likwiduje się małe pola uprawne poprzecinane miedzami i zadrzewieniami śródpolnymi, a tworzy coraz to większe monokultury upraw, postanowiono zrobić coś więcej niż zwykle. Wiedząc jak wielką rolę w środowisku przyrodniczym pełnią zadrzewienia śródpolne i remizy dla zwierząt, zdecydowano miejsce to, nie tak dawno stanowiące wstydlivy dowód ludzkiej bezmyślności, zamienić w cenną ostoję, stanowiącą nie tylko bazę żerową i schronienie dla zwierząt, ale i piękny element krajobrazu rolniczego. Do podjęcia decyzji o założeniu w tym miejscu remizy zachęcił nas także fakt, że działka ta

posiada bezpośredni dostęp do wody, co jako naturalny wodopój dodatkowo zachęci zwierzęta do przebywania w tym miejscu.

Realizując ten zamysł w kwietniu 2011 r. na powierzchni 1 ha posadzono 5120 sztuk drzew i krzewów, tworzących cztery strefy. Od strony zewnętrznej posadzono niskie krzewy takich gatunków jak śnieguliczka, tarnina i róża dzika, które zapewniają osłonę i zapobiegają suszy wewnątrz remizy. Strefę drugą stanowią wyższe krzewy: kalina, głóg, wiśnia, bez koralowy, trzmielina. W kolejnej strefie posadzono jabłonie, grusze, jarzębiny, buki i dęby. W obszarze trzeciej strefy znajduje się także naturalne oczko wodne w pobliżu którego posadzono olsze. Owoce posadzone w pierwszych trzech strefach drzew i krzewów mogą stanowić doskonałą bazę żerową, szczególnie dla ptaków, a same krzewy mogą dać schronienie wielu zwierzętom. Na powierzchni około 0,7 ha pozostawiono istniejącą tam od zawsze łąkę jako kolejny element wpływający na zwiększenie bioróżnorodności, ponieważ różnice siedliska sprzyjają występowaniu różnych gatunków zwierząt. W ramach zadania zamontowano dwie tablice edukacyjne oraz jedną ławkę.

Projekt ten został zrealizowany ze środków pochodzących z budżetu Gminy. Natomiast wkładem mieszkańców była pomoc przy porządkowaniu terenu oraz sadzeniu drzew i krzewów. Stanowi to wzorcowy przykładem współpracy na linii samorządu gminnego oraz mieszkańców wsi.

Projekt „Remiza dla zwierząt w Werkowie”

Jednocześnie jednak borykamy się z narastającymi problemami. Młodzi ludzie nie postrzegają naszej wsi jako atrakcyjnej. Bariera komunikacyjna z miastem, jak również brak możliwości zapewnienia rozrywki, edukacji i rozwijania zainteresowań oraz perspektyw dobrej pracy powoduje, że młodzież opuszcza domostwa

i nie wiąże swojej przyszłości z tym miejscem. Obawiamy się, iż wkrótce nie będziemy mieli następców, którzy będą uprawiać ziemię i przekazywać nasze dziedzictwo kolejnym pokoleniom.

To jak postrzegamy naszą wieś przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1:

JACY JESTEŚMY? JAKA JEST NASZA WIEŚ?

Diagnoza aktualnej sytuacji miejscowości Werkowo, Gmina Wągrowiec

Co ją wyróżnia?	☐ oryginalna nazwa ☐ spokój, cisza, bezpieczeństwo ☐ sołtys z duża inicjatywą do działania na rzecz wsi ☐ udział w imprezach społecznych
Jakie pełni funkcje?	☐ zarobkowe (większość mieszkańców pracuje na swoich gospodarstwach, część jest zatrudniona przez lokalne przedsiębiorstwa) ☐ mieszkaniowe ☐ społeczne ☐ administracyjne (Werkowo jest sołectwem)
Kim są mieszkańcy?	☐ rolnikami ☐ pracownikami firm prywatnych ☐ rzemieślnikami ☐ studentami , uczniami
Co daje utrzymanie?	☐ rolnictwo ☐ zatrudnienie poza miejscem zamieszkania ☐ zasiłki dla bezrobotnych ☐ renty
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	☐ Koło Gospodyń Wiejskich ☐ Ochotnicza Straż Pożarna ☐ liga siatkówki ☐ liga piłki nożnej
W jaki sposób rozwiązują problemy?	☐ wzajemna sąsiedzka pomoc i rozmowa ☐ u sołtysa ☐ na zebraniu wiejskim
Jaki wygląd ma nasza wieś?	<p>Nasza wieś rozciąga się wzdłuż drogi powiatowej na ok. 5 km. Przez cały ten odcinek można podziwiać malownicze krajobrazy i cieszyć oko spójnie zagospodarowaną przestrzenią o sielskim charakterze. Można tu podziwiać zabytki tj. pałac z XIX w., dawne spichlerze oraz remizę strażacką. Wieś jest czysta i zadbana. Jej mankamentem jest tylko zły stan drogi powiatowej i brak ciągu pieszo – rowerowego.</p>

Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	☐ Dzień Dziecka ☐ Dzień Kobiet ☐ Dożynki
Jak wyglądają mieszkania i obejścia?	Mieszkańcy dbają o swoje obejścia tak, że są one na miarę możliwości i nowoczesności obecnych czasów. Domy są odnawiane, a teren dookoła zagospodarowany zielenią niską i wysoką.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	Brak przedsiębiorstw i oddalenie od drogi wojewódzkiej powoduje, że powietrze jest czyste, a przestrzeń wolna od hałasu. Mieszkańcy praktykują selekcję odpadów i dbają o czystość swojego otoczenia. Na terenie naszej wsi powstała Remiza dla zwierząt.
Jakie jest rolnictwo?	Na obszarze Werkowa występują stosunkowo dobre gleby o klasie bonitacyjnej III i IV, plony więc są dobre. Rolnictwo jest zmechanizowane, ale wymagałoby dofinansowania.
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Komunikacja PKS jest praktycznie powiązana z kursami autobusów szkolnych, mieszkańcy muszą korzystać więc z własnego transportu, w szczególności w weekendy, kiedy to nie ma żadnego połączenia autobusowego.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	☐ organizujemy dzień dziecka ☐ boiska sportowe do gry w piłę nożną i siatkówkę ☐ letnie dyskoteki

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW WSI WERKOWO

RODZAJ ZASOBU		BRAK ZASOBU	ZNACZENIE ZASOBU DLA ROZWOJU WSI		
			MAŁE	ŚREDNIE	DUŻE
1.		2.	3.	4.	5.
Środowisko przyrodnicze	Walory krajobrazowe Werkowo jest miejscowością malowniczo położoną wśród pól i łąk wzdłuż drogi powiatowej. Pozwala to nacieszyć oko niczym niezmaconą przestrzenią				X
	Walory przyrodnicze Brak w otoczeniu dużych przedsiębiorstw i oddalenie od głównych tras ruchu drogowego powoduje, że Werkowo może cieszyć się czystym powietrzem i ciszą. Posiadamy Remizę dla zwierząt stanowiącą oazę spokoju dla zwierząt jak i dla mieszkańców. Ponadto w niewielkim oddaleniu znajduje się jezioro Stępuchowskie oraz kompleksy leśne.				X
	Wody powierzchniowe <ul style="list-style-type: none"> • Stawy 			X	
	Gleby Werkowo położone jest na wysoczyźnie morenowej falistej i w obszarze kompleksu agroekologicznego o najlepszych warunkach do produkcji rolnej. Na tym terenie przeważają gleby o klasie bonitacyjnej IV, ale występują tu również gleby o klasie bonitacyjnej III				X
	Kopaliny W obszarze miejscowości Werkowo znajdują się torfy i utwory mułowo - torfowe		X		

Środowisko kulturowe	Walory kultury wiejskiej i osobliwości Pozostałości po dawnej zabudowie zagrodowej w stylu muru pruskiego, liczne zabytki kultury wiejskiej – zespół dworski, domy, spichlerze, budynki gospodarskie			X	
	Walory zagospodarowania przestrzennego Estetyczne zagospodarowanie terenu poprzez rozproszoną zabudowę terenu wzdłuż drogi powiatowej		X		
	Zabytki (obiekty wpisane do ewidencji) Zespół dworski (nr 54): <ul style="list-style-type: none"> • dwór, mur., k. XIX w. • budynek gospodarczy, mur./drewn., 2 poł. XIX w. • brama, mur./żel., k. XIX w. Dom Nr 11 (budynek mieszk.-gospod.) mur./kam., 4. ćw. XIX w. Dom Nr 22, mur., l. 20-te. XX w. Dom Nr 36, mur., k. XIX w. Dom Nr 41, mur., 2 poł. XIX w. Dom Nr 47, mur., k. XIX w. Spichlerz, ob. budynek mieszkalny nr 56, mur./kam., k. XIX w. Remiza strażacka, mur., k. XIX w./ pocz. XX Budynek gospodarczy (nr 54), mur./kam., 2 poł. XIX w.				X
	Zabytki wpisane do rejestru Pałac Weroniki z końca XIX w				X
	Zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne	Miejsca, osoby i przedmioty kultu Krzyż i figurka Matki Boskiej			X	
	Święta, odpusty i pielgrzymki Związane z obchodami organizowanymi przez parafię w Łeknie pw. Św. Piotra i Pawła			X	
	Tradycje, obrzędy, gwara Hołdowanie starym tradycjom tj. udział w dożynkach i tworzenie nowych tj. organizowanie dnia				X

	dziecka, dnia kobiet i innych				
	Legendsy, podania i fakty historyczne – podania dotyczące nazwy miejscowości Werkowo			X	
	Ważne postaci historyczne	X			
	Specyficzne nazwy nazwa miejscowości Werkowo			X	
Obiekty i tereny	Tradycyjne obiekty gospodarcze Spichlerz oraz 2 budynki inwentarskie z elewacją w stylu muru pruskiego				X
	Place i miejsca publicznych spotkań Mieszkańcy spotykają się w świetlicy wiejskiej, która funkcjonuje w pomieszczeniach należących do dawnej szkoły mieszczących się w pałacu				X
Gospodarka i rolnictwo	Specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe) W Werkowie znajduje się plantacja krzewów aronii. Mieszkańcy wyspecjalizowali się w produkcji różnego rodzaju wyrobów z tego szlachetnego owocu.			X	
	Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe <ul style="list-style-type: none"> • Firma Nelba zajmująca się produkcją maszyn i urządzeń • Firma Usługowo-Handlowa Śmiech E. i M. 				X

Sąsiedzi i przyjezdni	Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo <ul style="list-style-type: none"> • miasto powiatowe Wągrowiec • położenie na styku gmin Wągrowiec, Damasławek i Mieścisko • w pobliżu znajduje się jezioro Stępushowskie oraz historyczna miejscowość Łekno 				X
	Ruch tranzytowy W niewielkim oddaleniu droga wojewódzka nr 251			X	
Institucje	Budynek szkoły do zagospodarowania		X		
Ludzie, organizacje społeczne	OSP – OSP Werkowo				X
	Koło Gospodyń Wiejskich				X
	Stowarzyszenia	X			
	Darczyńcy, sponsorzy		X		
Inne	Drużyny sportowe <ul style="list-style-type: none"> • drużyna piłki nożnej, • drużyna piłki siatkowej 				X

IV. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON WSI WERKOWO (Analiza SWOT)

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ potencjał ludzki. Werkowo tworzy społeczność, która potrafi sama się zorganizować i która wykazuje dużo inicjatywy w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju swojej wsi ✓ walory związane z położeniem wsi. Wieś położona jest na uboczu, co gwarantuje ciszę, spokój i bezpieczeństwo. W niedalekiej odległości znajduje się jezioro Stępushowskie wraz z kompleksem leśnym, co umożliwia pełne czerpanie z darów natury. ✓ Ze względu na umiejscowienie Werkowa na pograniczu trzech gmin Wągrowiec, Damasławek i Mieścisko, stanowi ono dobrą bazę wypadową do zwiedzania Powiatu Wągrowieckiego ✓ Sielski charakter miejscowości, który można wykorzystać w celach agroturystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Słabe połączenie komunikacyjne (zły stan dróg, mała ilość połączeń PKS) uniemożliwia wykorzystanie potencjału związanego z położeniem Werkowa ✓ Brak chodników wzdłuż drogi powiatowej utrudnia bezpieczne poruszanie się w obrębie miejscowości. ✓ Brak sieci kanalizacyjnej, ✓ Brak możliwości zatrudnienia w obrębie wsi poza rolnictwem ✓ Brak infrastruktury, dzięki której nasze dzieci mogłyby rozwijać swoje zainteresowania oraz pożytecznie spędzić wolny czas.
SZANSE, MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ z wykorzystaniem funduszy krajowych i zagranicznych oraz z pomocą finansową Gminy, Werkowo może stać się centrum sportowym z boiskami do gry w piłkę nożną, piłkę siatkową oraz w tenisa, z których będzie mogła korzystać młodzież naszej wsi oraz z okolicznych miejscowości. Moglibyśmy organizować różnego rodzaju zawody sportowe i promować zdrowy tryb życia ✓ powstanie świetlicy, w pobliżu boisk, która stanowiłaby ich zaplecze, a ponadto umożliwi organizowanie spotkań dla mieszkańców wsi, i podejmowanie różnych inicjatyw na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ największe zagrożenia dla wsi wiążą się z emigracją młodych ludzi, którzy nie widząc szans na pracę na miejscu wyjeżdżają do większych miast bądź też za granicę. Skutkiem tego jest starzejące się społeczeństwo i brak następców, którym można przekazać gospodarstwa. ✓ brak środków na inwestowanie na terenie wsi, co w konsekwencji może doprowadzić do pogorszenia warunków bytowych mieszkańców ✓ trudności z zatrudnieniem na miejscu oraz z dojazdem do innych miejscowości powodują, że zwiększa się liczba osób nieaktywnych zawodowo.

<p>integracji naszego społeczeństwa tj. kontynuowanie obchodów Dnia Dziecka i Dnia Kobiet, organizowanie półkoloni dla dzieci.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▼ mieszkańcy są zadowoleni z funkcji jaka pełni ich wieś czyli typowo rolniczej, jednak to w znaczny sposób ogranicza możliwości zarobkowania na tym obszarze. Szansą byłby powstanie punktów agroturystycznych, które świetnie wpisały by się w klimat tej miejscowości i zapewniły dodatkowy dochód dla mieszkańców. ▼ Kreowanie klimatu do promocji Warkowa oraz do rozwoju inicjatyw lokalnych tj. stworzenie lokalnej marki dla zdrowych i ekologicznych produktów wytwarzanych przez mieszkańców np. z aronii ▼ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na działania proekologiczne i kulturowe związane z rozwojem wsi ▼ budowa sieci kanalizacyjnej lub rozpowszechnienie montażu przydomowych oczyszczalni ścieków 	<p>Skutkiem tego jest ubożące społeczeństwo, zniechęcenie, marazm, a w konsekwencji zanik życia społecznego.</p>
---	--

V. PLANOWANE KIERUNKI ROZWOJU

Tabela nr 2

JAKA MA BYĆ NASZA WIEŚ?

Wizja stanu docelowego miejscowości Werkowo

Co ma ją wyróżniać?	<ul style="list-style-type: none"> Ø operatywność i organizacja mieszkańców Ø obiekty społeczno – kulturalne i sportowo - rekreacyjne Ø zadbane drogi Ø działania proekologiczne
Jakie ma pełnić funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> Ø sportową (np. organizacja zawodów sportowych) Ø rolniczą (nowoczesne i ekologiczne gospodarstwa rolne) Ø mieszkalną Ø turystyczną
Kim mają być mieszkańcy?	Mieszkańcy mają być wykształconymi i świadomymi rolnikami, tworzącymi spójną społeczność, w której każdy ma swoje miejsce, zarówno starsi jak i młodszy. Otwartymi ludźmi działającymi na rzecz swojej małej ojczyzny w przyjaźni i zgodzie.
Co ma dać utrzymanie?	<ul style="list-style-type: none"> Ø działalność rolnicza, Ø zatrudnienie w pobliskich miejscowościach, Ø agroturystyka, Ø praca poza rolnictwem
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Mieszkańcy powinni kontynuować i rozwijać swoją działalność w Kole Gospodyń Wiejskich oraz w Ochotniczej Straży Pożarnej, natomiast młodzież powinna działać w organizacjach związanych ze sportem jak również w różnych kółkach rozwijających zainteresowania. Ponadto, wszyscy mieszkańcy powinni zjednoczyć się wokół sołtysa i rady sołectwiej i wspólnie organizować wolny czas np. przez organizowanie wycieczek, półkoloni, zabaw tanecznych.
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Problemy powinny być rozwiązywane na zebraniach wiejskich podczas rzeczowej dyskusji prowadzonej przez sołtysa. Przy omawianiu bardzo istotnych kwestii dotyczących sołectwa wskazany jest tak jak dotychczas udział Wójta Gminy Wągrowiec.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	<p>Wieś ma być zadbane, ekologiczna i nowoczesna.</p> <p>Powinno znaleźć się więcej punktów do segregacji śmieci oraz powinna zostać doprowadzona kanalizacja.</p> <p>Wieś powinna zostać lepiej skomunikowana poprzez budowę nowych i poprawę stanu istniejących dróg, przywrócenie połączenia PKP oraz zwiększenie częstotliwości jazdy PKS.</p> <p>Wieś ma posiadać ciąg chodników oraz ścieżek rowerowych</p> <p>Powinien zostać wybudowany kompleks sportowo- kulturalny, w skład którego wchodziłaby świetlica wiejska, plac zabaw dla dzieci oraz boiska sportowe.</p> <p>Powinien też zostać wyremontowany pałac, który mógłby promować Werkowo i pełnić funkcje turystyczne</p>

Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	<ul style="list-style-type: none"> Ø Dożynki Ø Dzień Dziecka Ø Dzień Strażaka Ø Dzień Kobiet Ø święta państwowe Ø pikniki wiejskie, dyskoteki dla młodzieży
Jak wyglądać będą ojejsčia?	Obejsčia nadal będą zadbane i czyste. Zostaną podjęte działania na rzecz nasadzenia większej ilości zieleni wokół domostw.
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Należy zachować dobry stan środowiska naturalnego i zapobiegać jego degradacji. Chcielibyśmy aby została doprowadzona kanalizacja, która będzie przeciwdziałała zanieczyszczeniu gleby. Pragnęlibyśmy rekultywować stawy, aby móc korzystać z dobrodziejstw wód powierzchniowych (tj. wypoczynek nad wodą, wędkowanie). Dbałość o remizę dla zwierząt.
Jakie ma być rolnictwo?	Rolnictwo ma być zmechanizowane i nowoczesne. Jednocześnie bardziej wydajne, aby zapewniało dobre zyski i godne życie. Powinno być również bardziej ekologiczne.
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Powinna zwiększyć się częstotliwość kursów PKS, jak również powinno zostać przywrócone połączenie PKP. Powinien się również poprawić stan dróg.
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	<ul style="list-style-type: none"> Ø plac zabaw Ø boiska sportowe Ø półkolonie letnie i zimowe Ø wycieczki Ø świetlicę edukacyjną Ø siłownię Ø kółka zainteresowań

VI. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW WSI WERKOWO

Analizując zasoby, potrzeby, szanse i zagrożenia dla naszej wsi, wyznaczyliśmy pięć płaszczyzn, na których chcemy wspólnie działać dla osiągnięcia naszego koronnego celu jakim jest rozkwit Werkowa.

1. Obszar rozwoju w sferze społeczno – kulturalnej i sportowej

Zazwyczaj rolę centrum życia socjalnego wsi spełnia świetlica wiejska. My obecnie do tego celu używamy salę, która znajduje się w budynku dawnej szkoły czyli w Pałacu Weroniki. Jednakże nie jest to gmach przystosowany do organizowania imprez okolicznościowych, ani też do tworzenia rozmaitych kółek zainteresowań dla młodzieży. Po pierwsze budynek ten wymaga kapitalnego remontu, co jest bardzo kosztowne. Po drugie część tego budynku używana jest na cele mieszkalnictwa komunalnego, wobec czego organizacja jakichkolwiek spotkań, narusza spokój mieszkańców. Poza tym zaplecze sanitarne znajduje się na innym poziomie niż sala, co stanowi znaczne utrudnienie. Wadą jest również lokalizacja pałacu, na krańcu wsi. Ze względu na swój zabytkowy charakter Pałac nadaje się do wykorzystania go na cele turystyczne lub gastronomiczne. Chętnie widzielibyśmy go w rękach prywatnego operatora, który potrafił by wykorzystać jego potencjał i zagospodarować w ten sposób, by stał się wizytówką naszej wsi.

Po wspólnych konsultacjach, w porozumieniu z Wójtem Gminy Wągrowiec, doszliśmy do wniosku, iż chcielibyśmy stworzyć centrum kulturalno – sportowe na miarę XXI w., dzięki któremu moglibyśmy zaoferować swoim mieszkańcom nowoczesne i bezpieczne miejsca do zabawy i nauki. Jesteśmy świadomi, że obszar wyrównywania szans w rozwoju i dalszym kształceniu młodego pokolenia wymaga zapewnienia bogatej oferty edukacyjnej oraz zapewnienia możliwości pożytecznego i zdrowego spędzania wolnego czasu. Niezbędna jest zatem budowa nowych obiektów rekreacyjno – sportowych. Do tego celu świetnie predysponowany jest teren gminny, który znajduje się w centrum wsi. W ramach tego projektu planujemy wybudować:

- Ø świetlicę wiejską wyposażoną w salę komputerową z dostępem do Internetu
- Ø plac zabaw dla dzieci
- Ø boisko sportowe m.in. do gry w piłkę siatkową i piłkę plażową

2. Obszar rozwoju proekologicznego wsi

Naszym koronnym celem jest również dbałość o nasze środowisko, bowiem z nim ściśle związane jest nasze życie codzienne. Szacunek i dbałość o środowisko naturalne, z którego zasobów czerpiemy, to nasze priorytety, z nim bowiem ściśle jest związane nasze życie. Chcemy, by czyste powietrze i woda służyły następnym pokoleniom. Dlatego nieustannie poszukujemy rozwiązań najbardziej przyjaznych środowisku. W związku z tym jednym z naszych celów jest:

- Ø poprawa gospodarki ściekowej miejscowości Werkowo
Biorąc pod uwagę położenie wsi, należy stwierdzić, iż doprowadzenie kanalizacji byłby zbyt kosztowne. W związku z tym alternatywą byłaby budowa przydomowych oczyszczalni ścieków ze wsparciem narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub innych.

3. Obszar rozwoju infrastruktury technicznej

Obszar infrastruktury technicznej ma decydujące znaczenie dla powodzenia programów rozwoju obszarów wiejskich. Od poziomu rozwoju infrastruktury technicznej zależy, jak będzie rozwijała się lokalna gospodarka i jak będą zaspokajane potrzeby społeczne mieszkańców. W tym obszarze widzimy potrzebę realizacji:

- Ø modernizacja drogi powiatowej wraz z budową ciągu pieszo – rowerowego wzdłuż drogi powiatowej
Biorąc pod uwagę układ przestrzenny naszej wsi, jest to zadanie niezbędne do polepszenia bezpieczeństwa ruchu dla mieszkańców, a szczególności dla dzieci.
- Ø modernizacja drogi wojewódzkiej wraz z budową ścieżki rowerowej
Zapewnienie dobrej komunikacji do naszej miejscowości jest istotnym działaniem na rzecz poprawy jakości życia naszych mieszkańców, ale również odgrywa zasadnicze znaczenie dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej Werkowa.
- Ø modernizacja dróg gminnych
To działanie ma zapewnić dobre połączenia komunikacyjne dla wszystkich mieszkańców Werkowa.

Aby zapewnić pełną dostępność komunikacyjną wsi Werkowo dobrze byłoby zmodernizować drogę łączącą Werkowo oraz wieś Żabiczyn Po stronie Gminy Wągrowiec

posiada już wybudowaną nawierzchnię asfaltową, jednak nie ulepszony pozostaje odcinek po stronie Gminy Mieścisko.

4. Obszar aktywizacji gospodarczej mieszkańców

Trudna sytuacja na rynku pracy, duże bezrobocie należą do ważnych problemów społecznych i gospodarczych naszej wsi. Zamierzamy wesprzeć obszar inicjatyw gospodarczych, aby generować nowe miejsca pracy. Przyczyni się to do poprawy jakości życia mieszkańców i ograniczy emigrację zarobkową młodych ludzi. Nasz pomysł na rozwój Werkowa w tym obszarze to:

Ø Tworzenie gospodarstw agroturystycznych

Położenie Werkowa predysponuje go do miana miejscowości turystycznej. Powinniśmy wykorzystać usytuowanie oraz naturalne uwarunkowania wsi i promować powstawanie gospodarstw agroturystycznych.

Ø Promocja lokalnych produktów

Powinniśmy zintensyfikować działania nad wyrobieniem marki lokalnych produktów, które by osławiły nie tylko Werkowo, ale cały nasz region np. promocja wyrobów z aronii.

Ø Informowanie i zachęcanie do tworzenia nowych miejsc pracy stanowiących alternatywne źródła dochodów dla gospodarstw rolnych, z wykorzystaniem programów i środków z Unii Europejskiej.

5. Obszar integracji społeczności lokalnej.

W dobie społeczeństwa informacyjnego, gdy coraz częstszym zjawiskiem jest brak więzi naturalnej z ludźmi poprzez życie w luźnych relacjach społecznych lub poza nimi oraz kryzys wartości, niezwykle ważna jest dla nas integracja wsi oraz hołubienie tradycji lokalnych. Możemy to osiągnąć dzięki organizowaniu:

Ø Dnia Dziecka

Ø Dnia Kobiet

Ø Imprez i spotkań integracyjnych tj. spotkania wigilijne, obchody jubileuszów OSP

Ø Turniejów Karcianych.

Ponadto, pragniemy podejmować wspólne działania na rzecz poprawy estetyki wsi. Takie działania jak uporządkowanie cmentarza ewangelickiego czy systematyczna pielęgnacja remizy dla zwierząt, z jednej strony dają korzyści w postaci upiększenia wsi, a z drugiej strony dają okazje do integracji mieszkańców.

Ingerencja w w/w obszary życia społeczności Sołectwa Werkowo wymagać będzie wspólnego wysiłku społeczeństwa oraz wsparcia Gminy. Uszczegółowienie wymienionych do realizacji zadań następować będzie wg potrzeb uchwałami Rady Gminy w ramach budżetu gminy. Szansa realizacji zaplanowanych zadań może być wsparcie z różnych funduszy , w tym w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich czy też Regionalnego Programu Operacyjnego, jak również z innych programów wdrażanych w przedmiotowym okresie objętym Planem Odnowy Miejscowości Werkowo.

Mamy nadzieję, że dzięki podjętym działaniom następne pokolenia będą chciały wychowywać i kształcić swoje dzieci właśnie tutaj , czerpiąc z postępu cywilizacyjnego i doceniając uroki spokojnego sielskiego życia wśród natury, zgodnie z sentencją Jana Kochanowskiego „, Wsi spokojna wsi wesoła, który głos twej chwale zdoła?!”.

VII. PLAN RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WERKOWO

Zadania	Nazwa inwestycji lub przedsięwzięcia aktywizującego społeczność lokalną	Wymagane środki finansowe (kwota końcowa w zł oraz źródła finansowania)	Harmonogram realizacji							
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Werkowo - tradycja i nowoczesność.										
CEL: Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokajanie potrzeb społeczno – kulturalnych i sportowych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich										
Zad.1	Budowa świetlicy wiejskiej we wsi Werkowo wraz z zagospodarowaniem terenu, na działkach nr 109/1 i 109/2	400.000,00 Źródła finansowania: 1. Środki UE PROW 2014-2020 2. Budżet Gminy Wągrowiec	1.000,00	9.000,00		390.000,00				
Zad. 2	Budowa kompleksu boisk sportowych (boisko do piłki plażowej i piłki siatkowej)	300.000,00 Źródła finansowania: 1. Budżet Gminy Wągrowiec 2. Inne środki, w tym Min. Sportu i Tur. 3. Inne środki pomocowe			150.000,00		150.000,00			
Zad. 3	Modernizacja dróg gminnych (ok. 1200 m)	500.000,00 Źródła finansowania: 1. Budżet Gminy Wągrowiec		200.000,00				300.000,00		
CEL: Polepszenie warunków bytowych wsi poprzez działania proekologiczne										

Zad. 1	Poprawa gospodarki ściekowej miejscowości Werkowo – budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	160.000,00 Źródła finansowania: 1.Fundusze własne mieszkańców 2.Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
CEL: Polepszenie jakości życia mieszkańców poprzez podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji gospodarczej mieszkańców										
Zad. 1	Zorganizowanie akcji reklamowo – informacyjnej zachęcającej do utworzenia gospodarstw agroturystycznych	2.000,00 Źródła finansowania: 1Środki mieszkańcy wsi 2. LGD 3..Budżet Gminy Wągrowiec	500,00	500,00	500,00	500,00				
Zad. 2	Promocja lokalnych produktów w tym udział w dożynkach	4.000,00 Źródła finansowania: 1.Budżet Gminy Wągrowiec 2.Środki mieszkańców wsi 3. LGD	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
Zad. 3	Zorganizowanie akcji reklamowo- informacyjnej dotyczącej tworzenia nowych miejsc pracy stanowiących alternatywne źródła dochodu dla gospodarstw	2.000,00 Źródła finansowania: 1.Budżet Gminy Wągrowiec 2.Środki mieszkańców wsi 3. LGD	500,00	500,00	500,00	500,00				
CEL: Integracja mieszkańców wsi										

Zad. 1	Dzień Dziecka	2.400,00 Źródła finansowania: 1. Środki własne mieszkańców 2. Środki ze źródeł zewnętrznych	3.000,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00
Zad. 2	Dzień Kobiet	2.400,00 Źródła finansowania: 1. Środki własne mieszkańców 2. Środki ze źródeł zewnętrznych	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00
Zad. 3	Spotkania i imprezy integracyjne (w tym 100-lecie OSP)	2.400,00 Źródła finansowania: 1. Środki własne mieszkańców 2. Środki ze źródeł zewnętrznych	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00
Zad. 4	Organizacja turniejów karcianych	2.400,00 Źródła finansowania: 1. Środki własne mieszkańców 2. Środki ze źródeł zewnętrznych	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00

VIII. Inne działania na rzecz poprawy wizerunku wsi.

Zad. 1	Budowa drogi Werkwo- Żabiczyn
Zad. 2	Sprzedaż Palacu Weroniki wraz z parkiem w celu wykorzystania go na turystyczno-gastronomiczne
Zad. 3	Sprzedaż działki gminnej nr 119 w celu urządzenia na niej ogólnodostępnego łowiska
Zad. 4	Uporządkowanie cmentarza ewangelickiego
Zad. 5	Czyszczenie, odmulanie i regulacja rzeki Nielby
Zad. 6	Podniesienie estetyki obejść
Zad. 7	Pielęgnacja Remizy dla zwierząt
Zad. 8	Wykorzystanie potencjału turystycznego toru kolejowego
Zad. 9	Gazyfikacja wsi

Zad. 10	Modernizacja drogi powiatowej oraz budowa ciągu pieszo-rowerowego
Zad. 11	Modernizacja drogi wojewódzkiej wraz z budową ciągu rowerowego

IX. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA OBECNEGO STANU ZASOBÓW WSI

Pałac Weroniki
- tu koncentrujemy swoje
życie społeczno - kulturalne

Spotkanie wigilijne

Dzień Dziecka

Teren gminny pod przyszłe inwestycje – centrum kulturalno - sportowe

Droga powiatowa gdzie ma powstać ciąg pieszo - rowerowy

Nasza wieś

